

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Historický ústav

František Míča, československý legionář ve Francii
Bakalářská práce

Autor: Ivana Křováčková
Studijní program: B7507 / Specializace v pedagogice
Studijní obor: Ruský jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Historie se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: Mgr. Zbyněk Sturz

Zadání bakalářské práce

Autor: Ivana Křováčková

Studium: P14P0639

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání, Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: František Míča, československý legionář ve Francii

Název bakalářské práce A): František Míča, the Czechoslovakian Legionary in France

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tématem bakalářské práce je život československého legionáře ve Francii. Cílem práce je zmapovat život Františka Míči od jeho narození až po poslední roky života, se zaměřením na působení v první světové válce. Časově je tedy práce zaměřena na první polovinu 20. století. Práce využívá metod jako je archivní výzkum, kritika egodokumentů a práce se sekundární literaturou.

BOHÁČ, Jaroslav. Československé legie ve Francii kn. I Rota Nazdar 1914-16, Praha 1938.
Československé legie ve Francii, I. sborník Kruhu francouzských legií, Praha 1928.
Československé legie ve Francii, II. sborník Kruhu francouzských legií, Praha 1930. ULRICH, Emil. S Francií za svobodu světa. Praha, 1920. VOGELTANZ, Jan. Československé legie 1914-1918: Československá armáda 1918-1939 : uniformy - symbolika - výstroj - výzbroj. Litomyšl, 1998.
KAŠPAR, Josef. Cestou kamenitou. Brno, 1922. KADLEC, Richard. Rok československého vojska ve Francii. Praha, 1923. VERNER, Jaroslav. Pošta československých legií. Praha, 2002. PÁRAL, Bohuslav. Paměti plk. gšt. Aloise Párala. Olomouc, 2002. FIŠERA, Josef. Válečné hroby ve Francii. Praha, 2003. ZIPEK, Alois. Válka narodu 1914-1918 a ucast ceskeho naroda v boji za svobodu. Praha, 1922. ZEMAN, Adolf (ed.). Cestami odboje. Praha, 1928. BORSKÝ, Lev. Znovudobytí samostatnosti. Praha, 1928. STUTNAR, Ladislav. Dvacet let československé armády v osvobozeném státě. Praha, 1938.

Garantující pracoviště: Historický ústav,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Zbyněk Sturz

Oponent: Mgr. Michal Strobach, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 18.12.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

Prohlašuji, že je bakalářská práce uložena v souladu s rektorským výnosem č. 1/2013 (Řád pro nakládání se školními a některými jinými autorskými díly na UHK).

V Hradci Králové dne

.....
Ivana Křováčková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především Mgr. Zbyňku Sturzovi za odborné vedení, vstřícnost, cenné rady a připomínky.

Anotace

KŘOVÁČKOVÁ, Ivana, *František Míča, československý legionář ve Francii*, Hradec Králové 2017, bakalářská práce, Univerzita Hradec Králové, filozofická fakulta, historický ústav, vedoucí práce Zbyněk Sturz.

Tématem bakalářské práce je život československého legionáře ve Francii. Cílem práce je zmapovat život Františka Míči od jeho narození až po poslední roky života, se zaměřením na působení v první světové válce. Časově je tedy práce zaměřena na první polovinu 20. století. Práce se metodologicky opírá o archivní výzkum, kritiku egodokumentů a práci se sekundární literaturou.

Klíčová slova

Legionář, Francie, odboj, biografie, Československá republika

Annotation

KROVACKOVA, Ivana, *František Míča, the Czechoslovakian Legionary in France*, Hradec Kralove, 2017. Bachelor Degree Thesis, University of Hradec Kralove, Faculty of Philosophy, Thesis supervisor Zbynek Sturz.

The topic of the bachelor thesis is the life of a Czechoslovakian legionary in France. The aim of the thesis is to chart the life of Frantisek Mica from his birth to the last years of his life, with a focus on his participation in the World War I. The fore timewise the thesis focuses on the first half of the 20th century. The used methods include archival research, critique of egodocuments and work with secondary literature.

Keywords

Legionary, France, revolt, biography, The Czechoslovakian republic

Obsah

Úvod	8
1. Život před válkou	10
2. Válečná léta	13
2.1 Pod vlajkou Rakouska-Uherska	13
2.2 Srbské zajetí.....	14
2.3 Československým legionářem	16
2.3.1 21. střelecký pluk	18
2.3.2 Legionářská uniforma	20
2.4 Boje o hranice Československa	21
3. Život po válce	25
3.1 Návrat legionářů domů	25
3.2 Československá obec legionářská	25
3.3 Osobní život v meziválečném období.....	29
3.4 Druhá světová válka a domácí odboj	30
3.5 Poválečné období.....	33
3.5.1 Měnová reforma.....	34
3.5.2 Kolektivizace	35
3.6 Závěr života	37
Závěr	40

Úvod

Následující bakalářská práce je věnována československému legionáři ve Francii Františku Míčovi. Toto téma jsem si vybrala z důvodu příbuzenského vztahu s dotyčným Františkem Míčou, ale i z důvodu zájmu o dějiny Československé obce legionářské.

Ve své práci jsem primárně pracovala s legionářskými dokumenty z vojenského archivu, dále pak s kronikami obcí na Mladoboleslavsku, ale také s egodokumenty Františka Míči. Hlavním osobním dokumentem bylo využití vzpomínek hlavního účastníka této práce, které si začal zaznamenávat právě v období první světové války a pokračoval až do závěru svého života. Samozřejmostí bylo i využití sekundární literatury pro zasazení života Františka do širšího dějinného kontextu. V této bakalářské práci se také snažím propojit osud Františka Míči s jeho přítelem z československým legií ve Francii Františkem Zbrojem. Paměti Františka Zbroje vydala Československá obec legionářská v knižní podobě a v této práci je použita jako sekundární zdroj.

Cílem práce je zmapovat život této výjimečné osobnosti od počátku života, přes působení v první světové válce, období první republiky, dále účast v protinacistickém odboji i závěr života. Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol, hlavním mezníkem je právě první světová válka.

První kapitola obsahově zaměřena na život Františka Míči před první světovou válkou. V této kapitole se věnuji rodinnému zázemí, období školní docházky a nástupu Františka do války.

Druhá kapitola je věnována působení ve válečném konfliktu. Kapitola je zaměřena na působení v rakousko-uherské armádě, ale převážně pak na období, které strávil František Míča v československých legií. Je zde také nastíněn vývoj vzniku legií ve Francii.

V závěrečné kapitole se věnuji osobnímu životu po první světové válce, převážná část je poté věnována působení Františka Míči v odbojové skupině Černý lev, která operovala za druhé světové války na Mladoboleslavsku. V této kapitole se zabývám i životem v období po komunistickém převratu v roce 1948, zde je detailněji rozebrána měnová reforma a kolektivizace soukromých zemědělců.

Pramenný základ pro tuto práci je založen na pramenech osobní povahy. V práci využívám již zmiňované paměti Františka Míči, dále pak školní knihy a sčítání obyvatel. Ve druhé

kapitole pracuji i s kronikou československých legií, ve které jsou soustředěny vzpomínky samotných legionářů na válečná léta. Neméně důležitými prameny byly obecní kroniky obcí, které byly spojeny s životem Františka.

Literatura první světové války je velmi dobře zpracována. Ve druhé kapitole bylo složitější využití sekundární literatury z důvodu regionální povahy odbojové skupiny Černý lev. Prozatím není téma regionálních protinacistických skupin na Mladoboleslavsku v období druhé světové války zpracováno do uceleného titulu.

1. Život před válkou

Pan František Míča se narodil do chudé rolnické rodiny v Malých Všelisech na Mladoboleslavsku. Jeho otcem byl František Míča, který do Malých Všelís přišel s manželkou Annou z nedaleké Krásnovsi, a to v roce 1891.¹ Rodina se usídlila na malém statku, kde se jim postupně narodili k prvorozené dceři Marii další čtyři potomci. Dcery Anna a Pavlína se narodily v roce 1892, respektive 1895. Syn František přišel na svět 21.10. 1898 a nejmladší syn Václav v roce 1905.²

Oba rodiče pracovali na selské živnosti jako polní hospodáři.³ Podle sčítání obyvatel z roku 1911 spolu s rodiči pracovaly na selské živnosti i všechny tři dcery, zatímco oba synové byli ještě školou povinní. Povinnou školní docházku splnili všechny děti rodičů Míčových v malotřídní škole ve vedlejší obci Velké Všelisy, pod jejíž správou Malé Všelisy patřily.⁴

Malý František nastoupil do školy v září roku 1904. Vesnická škola ve Velkých Všelisech byla pro Františka velmi oblíbená, vždy na ni rád vzpomínal.⁵ V prvním školním roce měl František prospěch chvalitebný, chování výborné a za celý školní rok zameškal pouze jednu vyučovací hodinu. V dalších letech se jeho prospěch zhoršoval převážně v předmětech jako bylo kreslení a psaní. Naopak vždy vynikal v českém jazyce a matematice. Povinnou školní docházku dokončil František ve svých 15 letech. Dále již ve studiu nepokračoval, zůstal s rodiči na malém hospodářství a stal se tedy rolníkem.⁶

Vzpomínky na svá školní léta si František uchovával velmi rád, avšak nikdy neopomenul upozornit na své neoblíbené předměty. Byl založením praktický člověk a to se projevovalo i v jeho oblíbených a méně oblíbených předmětech. Oblíbil si podle svých slov nejvíce matematiku, naopak nikdy mu k srdci nepřiřostla výtvarná výchova. Velmi si vážil učitelské

¹ Oba rodiče se ale seznámili v místě rodiště, tedy nedaleko Poděbrad v obci Velké Vykleky. Po příchodu do Krásnovsi za prací se jim zde narodil první potomek, a to dcera Marie.

² Státní okresní archiv v Mladé Boleslavi (dále jen SOKA MB), fond Okresní úřad Mladá Boleslav (dále OÚMB), Sčítání obyvatel z roku 1911, obec Malé Všelisy, číslo popisné 52.

³ Na svém menším hospodářství také chovali krávu, vepře a drobnou drůbež.

⁴ SOKA MB, f. OÚMB, Sčítání obyvatel z roku 1911, obec Malé Všelisy, číslo popisné 52.

⁵ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. sítěleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁶ SOKA MB, f. Základní devítileté školy Velké Všelisy 1863–1977, inventární číslo 305, číslo jednací 128, karta 115.

profese a sám vyjádřil touhu se učitelem stát. To se ale nelíbilo otci, rolníkovi, který své děti vedl také k manuální práci.⁷

Františkovy sestry Anna a Marie odešly ještě před první světovou válkou za prací do Tanvaldu, kde byly zaměstnány v textilní firmě.⁸ Nejmladší potomek rodiny Míčových, syn Václav, byl na začátku války ještě školou povinný a jako jediný potomek také za války žil s rodiči na usedlosti v Malých Všelisech. Podle sčítání obyvatel z roku 1921 žilo v domě s číslem popisným 52 pět obyvatel, a to rodiče František a Anna, dcery Marie a Anna a syn Václav. Krátce po válce se obě dcery navrátily do rodné obce, pravděpodobně kvůli ztrátě zaměstnání a pomoci svým rodičům při hospodaření.⁹

František na svá dětská léta vzpomínal vždy s láskou, i když dle jeho slov byla jeho rodina chudá a venkovská. Mezi jeho nejmilejší předválečné vzpomínky patří vzpomínky na svou tetu, žijící v Praze. Pro malého venkovského chlapce byly výlety do Prahy velkým dobrodružstvím. Své dětství František považoval za šťastné a své rodiče vždy za velké vzory pro jeho budoucí život.¹⁰

První dva válečné roky František prožil na rodném statku v Malých Všelisech. Jako drobný rolník z malé vesnice si podle svých slov nedokázal ani v nejmenším představit, co znamená válka. V roce 1916 však musel vstoupit do rakousko-uherské armády, a to konkrétně 25. dubna.¹¹ Své vzpomínky na tento den si podle svých slov raději vymazal z paměti, do armády vstoupit nechtěl a v té době ani netušil, že by mohl za necelé dva roky bojovat za Československý stát. Nejtěžší bylo podle Františka opustit rodný domov, své rodiče, sourozence a nevědět, kdy se vrátí. Napadla ho i myšlenka, že svůj domov vidí naposledy, v pokročilém věku přiznával, že se smrti před válkou velice obával. Jako největší obavu ale

⁷ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁸ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁹ SOKA MB, f. OUMB, Sčítání obyvatel z roku 1921, obec Malé Všelisy, číslo popisné 52.

¹⁰ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹¹ Vojenský ústřední archiv (dále jen VÚA), Kancelář legií, Demobilizační záznam Františka Míči, vydaný 17. prosince 1921 v Čáslavi, osobní číslo legionáře 4362.

František označil strach o své rodiče; bál se o to, aby se o ně měl kdo postarat a aby je válka nezasáhla přímo.¹²

¹² Zázpis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

2. Válečná léta

2.1 Pod vlajkou Rakouska-Uherska

Všeobecná branná povinnost v Rakousku-Uhersku byla zákonem stanovena od 21 let na tři roky ve vojsku řadovém a čtyři roky v námořnictvu. Dalších 7 let byl voják v záloze, 10 let poté v záloze náhradní. Rakousko-uherská armáda byla po roce 1867 tvořena třemi součástmi. Hlavní vojenskou sílu tvořily Císařské a královské společné pozemní vojsko a Císařské a královské válečné námořnictvo. Proti tomu Císařsko-královská zeměbrana představovala samostatnou vojenskou sílu Předlitavska a Královská uherská zeměbrana hrála stejnou roli v Zalitavsku. Jednotky zeměbrany se měly účastnit pouze při obraně vlastního teritoria, kdežto společné armádní síly měly být nasazovány ve vojenských operacích, které se týkaly celé monarchie.¹³¹⁴

Službu nastoupil František Míča 11. května 1916 u praporu polních myslivců číslo 12 v Mladé Boleslavi, který patřil do 19. pěší brigády se sídlem v Josefově. Velitelem brigády byl generálmajor Friedrich Wodniansky von Wildenfeld.¹⁵ Než upadl do srbského zajetí, příslušel k 23. pěšímu pluku, jeho vojenská hodnost byla střelec.¹⁶ Pluky polních myslivců byly vystrojeny jen lehce, měly za úkol se hbitě pohybovat na bojišti.¹⁷

Prapor polních myslivců z Mladé Boleslavi byl součástí IX. sboru, který společně s dalšími třemi sbory¹⁸ tvořily 4. armádu rakousko-uherské armády. Tato armáda společně s 1. a 3. armádou nasazena v oblasti Haliče, kde bojovaly proti carskému Rusku. Na podzim roku 1914 byla 4. armáda obklíčena ruskými vojáky v pevnosti Přemyšl. Dočasněmu vyproštění armády pomohli němečtí spojenci. Ruská převaha však byla natolik silná, že protiútok odrazila a obě armády se tak vrátily do původních pozic. Další pokusy o osvobození pevnosti

¹³ Peter JUNG, *Rakousko-uherská armáda za první světové války*, Brno 2007, s. 3–5.

¹⁴ Organizační stránku navíc komplikovala vojenská administrativa, která byla zajišťována třemi ministerstvy; a to vídeňským ministerstvem války, které odpovídalo za vojenské operace týkající se celé monarchie, ministerstvy ve Vídni a Pešti pro Předlitavsko a Zalitavsko. Zvláštní ministerstvo ve Vídni pak mělo na starost zeměbranu a honvédi byly řízeny ministerstvem sídlícím v Budapešti. Za války tyto tři vojenské organizace slučovalo označení Císařská a královská branná moc.

¹⁵ Tamtéž, s. 39.

¹⁶ VÚA, Kancelář legií, Demobilizační záznam Františka Míči, vydaný 17. prosince 1921 v Čáslavi, osobní číslo legionáře 4362.

¹⁷ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 10.

¹⁸ II. sbor, VI. sbor, XVII. sbor

ztroskotaly a Přemyšl byla nucena v březnu roku 1915 kapitulovat. Do ruského zajetí přešlo na 120 000 vojáků.¹⁹

V létě roku 1915 došlo k přenesení těžiště bojů na východní frontu, tudíž i 4. armáda byla převelena. Německý a rakousko-uherský postup byl velice úspěšný a ustupující Rusové se vzdali téměř celého Polska. O rok později ale započala ruská ofenziva generála Brusilova. Ruské jednotky se vyřítily na pozice 4. armády Rakouska-Uherska a až přesunutí záloh z balkánské a jihozápadní fronty zastavilo jejich rychlý postup. Bojové akce západně od Lucka probíhaly po celý srpen roku 1916.²⁰

2.2 Srbské zajetí

Do srbského zajetí padlo na 70 000 rakouských zajatců. Malou část zajatců v Srbsku osvobodili sami Rakušané při třetí ofenzivě společně s Bulhary a Němci, po krátké rekonvalescenci museli vojáci zpět na frontu. Ostatní čeští a slovenští zajatci prodělali se Srby ústup do Albánie. Na albánské pobřeží jich dorazilo pouze přibližně 20 000 a to ve velmi špatném stavu. Ustupovali po trase Kosovo Polje, Mitrovica, Priština, Prizen a Strugu. Od albánských hranic poté přes města Jankula, Sukus, Dibra a Koluša.²¹

Vzpomínky vojáků na tento pochod jsou si velmi podobné. Hluboké mrazy, obrovský hlad a nebezpečí útoku bylo všudypřítomné.²² Nejhorší vzpomínky na srbské zajetí měl i František Míča. Vzpomínal především na mrtvolky vojáků, které byly podle jeho slov všude. Když některý voják zemřel na omrzliny nebo hladem, ostatní se doslova prali o jeho oblečení. Jediné jídlo, které si František pamatuje, byly koňské mrtvolky, které jedli vojáci často i bez tepelné úpravy. Jídlo vojáci nedostávali a František si vzpomíná na rabování albánských hřbitovů. Jednou z albánských tradic je pokládání jídla na hroby zemřelých a vidina jídla pro zajatce, kteří mnohdy celé dny nejedli, byla velice silná. Právě z tohoto hladového pochodu si František odnesl doživotní zdravotní následky.²³

¹⁹ Peter JUNG, *Rakousko-uherská armáda za první světové války*, Brno 2007, s. 9–13.

²⁰ Tamtéž, s. 15–16.

²¹ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 97–99.

²² Tamtéž, s. 97.

²³ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1917, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

Cesty srbské armády a zajatců se rozdělily, srbští vojáci se shromažďovali na ostrově Korfu a zajatci putovali do albánského přístavu Valona. Českoslovenští vojáci, kteří často do zajetí přecházeli dobrovolně, netušili, co je čeká. Srbsko po balkánských válkách bylo naprosto vyčerpané a nedokázalo se o zajatce důstojně postarat. Srbské tábory byly velice špatně a nedostatečně vybavené, zajatci neměli kde spát, co jíst a v zimním období trpěli omrzlinami. Zajatecké tábory byly zaplaveny množstvím parazitů, především pak vši.²⁴

Českoslovenští zajatci chtěli pomoci v bojích Srbům, to ale nebylo možné, protože na sobě stále nosili rakousko-uherské uniformy. Vzpomínky mnoha legionářů, i Františka Míči, pak vypráví, že se zajatci snažili Srbům pomoci alespoň pomocnou činností, jako bylo bourání mostů, ničení železničních tratí a pálení všeho, co by mohlo pomoci armádě Rakouska-Uherska.²⁵

Františkovy vzpomínky na srbské zajetí byly hrůzostrašné, ale i mezi těmito vzpomínkami se našly pozitivnější momenty. S velkým vděkem pamatoval na místní obyvatelé, kteří zvali do svých domů zajatce a pohostili je vším, co ve svých skromných domácnostech měli. Druhá pozitivnější vzpomínka pak byla na srbské pravoslavné popy, kteří na poslední cestu doprovodili všechny vojáky, bez rozdílu víry.²⁶

Z Albánie putovali českoslovenští vojáci na ostrov Asinara severozápadně od Sardinie. Odtud pak pokračovali po moři do Francie. Zajatci absolvovali velmi obtížnou a nebezpečnou cestu Středozemním mořem do Francie. Nebezpečné byly především ponorky německé armády. Zajatci cestovali v podpalubí, kde museli pouze ležet, aby se vůbec do malého prostoru vešli. Cesta lodí trvala dva dny, poté zajatci připluli do Toulonu.²⁷

Po této anabázi se českoslovenští vojáci dostali do Francie, která pro ně byla jistě hostinnějším a klidnějším útočištěm. František na cestu do Francie vzpomínal nerad, cesta byla nekonečná a jídlo žádné. Ani hygienické podmínky při přepravě do Francie nebyly dostačující. Právě při cestě po Středozemním moři pravděpodobně František chytil vši a štěnice a podle jeho slov „*si připadal jako starý pes, který se nikdy neměl čest vykoupat*“.²⁸

²⁴ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 98.

²⁵ *Československá legie ve Francii 1914–1918*, s. 123–127.

²⁶ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

²⁷ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 99.

²⁸ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

Ale jak sám uznal, nic horšího než Srbsko už je potkat nemohlo. Proto se do jiné země těšil, ačkoliv nevěděl, jaká situace ve Francii na konci války panovala.²⁹

Naopak příjezd do Francie mu připadal jako návrat do domoviny. František vzpomíná na první pohled na dohodovou velmoc plnou slunce. Sám si poznamenal: „*V Srbsku si na slunce nepamatuji, ne, že by tam slunce nesvítilo, ale bylo schované za pocity hladových a bezmocných vojáků*“.³⁰ Když pak po dlouhé době měli zajatci možnost se najíst na válečné poměry velice sytně, František na první francouzské jídlo vzpomínal do smrti. Nikdy prý nezapomene na chuť francouzského vína, které samozřejmě pil poprvé právě v jižní Francii. Podle svých slov takové víno do smrti již neokusí a žádný nápoj se tomu nikdy nevyrovná.³¹

2.3 Československým legionářem

První dobrovolnická jednotka československých vojáků na západní frontě vznikla právě ve Francii. Rota Nazdar však byla zničena hned v květnu 1915. Francie byla nejsilnější dohodovou mocností a právě z tohoto důvodu si Masarykovo exilové hnutí vybralo jako svoje působiště právě Paříž. Český komitét zahraniční byl ustanoven v únoru roku 1916. Plán vybudovat zde legionářské vojsko realizoval Milan Rastislav Štefánik, v roce 1916 ale na území Francie žilo velmi malé množství Čechů a ani v zajateckých táborech nebylo dostatek rakouskouherských zajatců pro utvoření čistě československého vojska. Proto muselo dojít k přesunu československých dobrovolníků z různých míst nejen Evropy, ale i Spojených států amerických.³²

Postupně se na francouzské území přesunuli váleční zajatci a dobrovolníci z Ruska, bývalí rakouští zajatci ze srbské fronty, kteří byli soustředěni v Itálii a krajané z USA. Francouzská armáda měla obrovské ztráty v bitvách u Verdunu a na Sommě, a proto také byla nakloněna přesunu československých vojáků a vytvoření legionářských jednotek. Francie měla ale podmínku, že až do konce války budou československé legie spadat pod francouzské velení.

²⁹Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

³⁰ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

³¹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

³² František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 63.

Edvard Beneš však trval na tom, aby vojsko ještě neexistujícího Československa vzniklo nezávisle na Francii a aby získalo statut spojenecké dohodové armády.³³

Ve Francii postupně vznikly čtyři pluky československého vojska, dva z nich ale až po vyhlášení příměří.³⁴ Do listopadu 1917 se do Francie dostalo pouze přibližně 1000 dobrovolníků z Ruska a 400 zajatců z Rumunska. Prezident Raymond Poincaré vydal 16. 12. 1917 dekret, který umožňoval výstavbu samostatné československé armády, která přímo podléhala Národní radě Československa. Největší množství dobrovolníků přišlo v letech 1917-1918 ze Spojených států amerických, takzvaná americká legie o síle 3000 mužů, dále pak zajatci ze Srbska a Ruska.³⁵ Menší množství dobrovolníků se připojilo ze zajateckých táborů v Itálii, Rumunsku a přibližně 150 mužů z Francie. Do legie se zapojili i veteráni Roty Nazdar, ale počet těchto vojáků nepřesáhl 50.³⁶

Dobrovolníci a zajatci se přesunuli na vojenské soustředění v Cognau do západní Francie nedaleko Atlantského oceánu. Toto místo vybralo francouzské velení. Nově vznikající legionářské vojsko byla velmi různorodá skupina s různými válečnými i neválečnými zkušenostmi. Drtivá většina mužů neuměla francouzsky a to byl problém pro vedení výcviku, který probíhal pouze ve francouzštině.³⁷

První střelecký pluk byl sestaven 12. ledna 1918 a dostal číslo 21, číselky do 20 byly vyhrazeny pro pluky, které vznikaly na území Ruska. Jako velitel 21. střeleckého pluku byl vybrán francouzský důstojník Armand Charles Philippe. Druhým plukem vzniklým na území Francie byl pluk označený číslem 22.³⁸ Tyto dva pluky nejprve francouzské velení přemístilo do Voges a poté na přípravu zákopových bojů ve městech Darney a Attigny.³⁹

František Míča do Francie přišel v lednu roku 1918 jako srbský zajatec. Byl přiřazen k 21. střeleckému pluku, rotě číslo 3.⁴⁰ S plukem absolvoval soustředění v západní Francii a sám

³³ František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 63.

³⁴ Tamtéž, s. 64.

³⁵ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 95.

³⁶ František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 65.

³⁷ Tamtéž, s. 68.

³⁸ Tamtéž, s. 75.

³⁹ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 104.

⁴⁰ VÚA, Kancelář legií, Demobilizační záznam Františka Míči, vydaný 17. prosince 1921 v Čáslavi, osobní číslo legionáře 4362.

na toto období vzpomíná velice kladně. Toto období bylo podle jeho slov plné obrovské dřiny, ale bez konfliktů. Proto si František o tomto období nezaznamenal příliš záznamů a když, tak pouze o počasí a náladě v jeho rotě.⁴¹

2.3.1 21. střelecký pluk

Oba již zformované pluky se přesunuly do východní Francie, kde 21. střelecký pluk čekala vojenská přísaha. Velká vojenská slavnost spojená s přísahou 21. střeleckého pluku proběhla 30. června na poli u města Darney za přítomnosti Tomáše Garriuga Masaryka a francouzského prezidenta Poincareho. Pluk zároveň převzal bojovou zástavu navrhnout významným českým malířem Františkem Kupkou. Došlo také na oficiální spojení obou pluků v Československou střeleckou brigádu.⁴²

Na přísahu svého pluku František vzpomínal velmi rád. Sám si vybavoval především obrovské teplo, které právě 30. června ve Francii panovalo. Poprvé zde také viděl budoucího československého prezidenta Masaryka. Po válce se pak doslova naučil celý text přísahy ve francouzštině a její úryvky si pamatoval až do svého stáří. S humorem si ale také připsal poznámku, že tato přísaha bylo to jediné, co se z francouzštiny dokázal naučit. Při francouzském výcviku prý nerozuměl ani slovo, ale měl štěstí na ostatní spolubojovníky, kteří občas nějakému slovu rozuměli.⁴³

Na slavnostním aktu přísahy se také poznal s Františkem Zbrojem, krajanem z nedaleké obce Horky nad Jizerou. Spolu si zde vyprávěli svou dosavadní válečnou zkušenost a slíbili si, že se spolu vrátí domů.⁴⁴ František Zbroj, stejně jako František Míča, narukoval k praporu polních myslivců v Mladé Boleslavi, ale již v roce 1915. V roce 1915 a 1916 se zúčastnil bojů v Haliči a na italské frontě. V říjnu 1916 byl zajat rumunskými vojáky a internován

⁴¹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁴² František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 83.

⁴³ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁴⁴ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1918, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

v Sipote. Právě zde se na základě kampaně Milana Rastislava Štefánika přihlásil do československého vojska. Rozhodl se tak v den svých dvacátých narozenin.⁴⁵

Oba Františkové se tedy ve 12. pluku polních myslivců potkat nemohli, když František Míča narukoval a vstoupil na bojiště, František Zbroj už byl v zajateckém táboře a brzy na to cestoval do Francie. Velká náhoda pak byla, že se potkali právě na přísaze 21. střeleckého pluku, kde bylo podstatně větší množství vojáků, než v praporu polních myslivců.

František Míča byl zařazen do 3. roty střeleckého pluku,⁴⁶ František Zbroj pak do roty číslo 9, na bojištích se tudíž přímo nepotkávali.⁴⁷

Prvním úkolem po odjezdu legionářů na frontu byla výzvědná činnost na úseku u Vogéz v Alsasku. Zde 20. srpna českoslovenští legionáři provedli velmi dobře připravený průzkumný výpad. Řada z nich právě za tuto akci byla vyznamenána válečným křížem.⁴⁸ V druhé polovině září 1918 došlo ke spojení obou pluků, přiřazení k francouzské 5. armádě a přesunu do západní Francie, kde probíhaly boje v Champagne. V polovině října českoslovenští legionáři okusili plynové útoky protivníka v blízkosti Vouziers.⁴⁹

Další zastávkou a zdaleka nejvýznamnější ze všech bylo pro 21. střelecký pluk nasazení u francouzské obce Terron. Ve dnech 18.-23. října zaútočili českoslovenští legionáři na německé pozice. Československé legie zde utrpěli velké ztráty a velení je stáhlo do vesnice Hauvinné. Právě na zdejších bojištích se legionáři dozvěděli o vzniku samostatného Československy. Všechny jednotky od Terronu byly staženy do 30. října.⁵⁰

Právě v bojích o Terron byl František Zbroj vážně raněn výbuchem dělostřeleckého granátu, došlo k rozdrčení zápěstního kloubu a poškození svalů na pravé ruce. František byl odeslán do polní nemocnice, kde se léčil až do počátku roku 1919. Zde se cesty obou Františků rozešly, zatímco František Zbroj ležel v nemocnici, František Míča se navrátil domů.⁵¹

⁴⁵ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 9.

⁴⁶ Legitimace Československé obce legionářské z roku 1934, originál v držení Ivany Křováčkové.

⁴⁷ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 13.

⁴⁸ Petr KLUČINA, *Vojenské dějiny Československa II. díl*, Praha 1986, s. 521.

⁴⁹ Tamtéž, s. 522.

⁵⁰ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 106–107.

⁵¹ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 13.

Do dalších bojů se už ani jeden pluk nezapojil a všichni legionáři se tak chystali na cestu domů. Tu zahájil jako první 21. střelecký pluk, který se na přelomu let 1918 a 1919 vrátil zpět na domů, teď již ale do nové Československé republiky.⁵²

Mezitím na úplném konci první světové války byly ještě sestaveny 23. a 24. střelecký pluk a organizačně se všechny pluky spojily v československou 5. divizi.⁵³

2.3.2 Legionářská uniforma

Legionářská uniforma pro příslušníka francouzské legie byla šedomodré barvy. Blůza byla vyrobena z vlněného sukna s bavlněnou podšívkou, knoflíkové zapínání bylo zdobeno iniciály ČS, lze se také setkat s užitím knoflíků francouzských střeleckých jednotek se symbolem polní trubky. Knoflíky byly rozdílné pro důstojníky a běžné legionáře.⁵⁴ Na ležatém límci, který byl pro československé jednotky typický, byly našity modré výložky s číslem pluku, u důstojníků byly později číslice kovové. Celá výložka byla ještě červeně lemována.⁵⁵ Výložky byly vyráběny ve dvou velikostech a to na blůzu a plášť.⁵⁶

Košile pro legionáře byla vyráběna ze silného bavlněného nebo vlněného flanelu a měla nejrůznější vzory. Většina vojáků však nosila vlastní košile z domova. Na ruce pak vojáci obvykle nosili identifikační štítek s kmenovým číslem a základními údaji pro případnou identifikaci.⁵⁷

Kalhoty uniforem byly opět vyráběny ze sukna tmavomodré barvy a v lýtkové části se zužovaly. V bočním švu pak byla našitá lemovka v barvě zbraně. Na ochranu lýtkové části nohou používali legionáři soukenné ovinovačky.⁵⁸

⁵² Petr KLUČINA, *Vojenské dějiny Československa II. díl*, Praha 1986, s. 521.

⁵³ Karel PICHLÍK – Bohumír KLÍPA – Jitka ZABLOUDILOVÁ, *Českoslovenští legionáři 1914 – 1920*, Praha 1996, s. 159.

⁵⁴ Jan JUŘEN a kolektiv, *Legionáři v boji za vznik Československa: legionáři okresu Trutnov*, Dvůr Králové nad Labem 2011, s. 147.

⁵⁵ Jiří CHARFREITAG – Zdeněk ŠPITÁLNÍK, *Československé legie 1914 – 1920: stejnokroje a výstroj*, Praha 2014, s. 50.

⁵⁶ Jan JUŘEN a kolektiv, *Legionáři v boji za vznik Československa: legionáři okresu Trutnov*, Dvůr Králové nad Labem 2011, s. 147.

⁵⁷ Jiří CHARFREITAG – Zdeněk ŠPITÁLNÍK, *Československé legie 1914 – 1920: stejnokroje a výstroj*, Praha 2014, s. 50.

⁵⁸ Tamtéž, s. 50.

Na hlavě nosili vojáci baret, který byl podobný pokrývkám hlavy pro francouzskou pěchotu. Byl stejně jako celá uniforma z modrého sukna. Na přední části byl sdružený znak odboje, pod kterým mohlo být i označení hodnosti.⁵⁹

Pro odlišení československých jednotek od francouzských vojáků bylo zavedeno hned několik označení na stejnokroji. Jednalo se například o výsostný symbol, který měl na levé straně baretu tvořit růžici tří národních barev. Na přední straně přilby pak legionáři měli cínový odznak tvořený propletenými písmeny ČS.⁶⁰

Nedílnou součástí výstroje vojáka se za první světové války stala plynová maska. Bojové látky byly v první světové válce hojně využívané především na západní frontě, nejznámějším plynem byl yperit.⁶¹

Jako u jediné z našich legií nebylo zavedeno vlastní hodnostní označení a bylo užíváno francouzské, což zavádí předpis z 28. dubna 1918. Mimo to také předpis popisuje většinu československých atributů na francouzském stejnokroji. Francouzské označení hodnosti u mužstva i poddůstojníků tvořily modré šikmé proužky na manžetách rukávů blůzy a pláště. Označení důstojnické hodnosti bylo i na čepicích.⁶²

František Míča měl svou uniformu navíc opatřenou československým válečným křížem, který se bohužel do současnosti nedochoval. Vyznamenání bylo odříznuto pravděpodobně v období druhé světové války z důvodu obavy před nacisty.⁶³

2.4 Boje o hranice Československa

Jako první vojenská síla se na území Československa dostali vojáci 21. střeleckého pluku z Francie. Hned v lednu začaly boje o severní hranici s Polskem a jižní slovenskou hranici s Maďarskem. Legionáři z Francie, kteří byli bez větších zdravotních indispozic, tak hned z Prahy putovali na Těšínsko, kde byla situace nejméně příznivá. Těšínsko nedlouho po

⁵⁹ Tamtéž, s. 50.

⁶⁰ Jan JUŘEN a kolektiv, *Legionáři v boji za vznik Československa: legionáři okresu Trutnov*, Dvůr Králové nad Labem 2011, s. 147.

⁶¹ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 106.

⁶² Jan JUŘEN a kolektiv, *Legionáři v boji za vznik Československa: legionáři okresu Trutnov*, Dvůr Králové nad Labem 2011, s. 149.

⁶³ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1935, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

vyhlášení samostatnosti obsadila polská armáda. Proto Národní výbor a později i prozatímní vláda naléhala na rychlý přesun legionářů domů. Největší podíl československých legionářů se nacházel stále ještě hluboko na území Ruska a jejich přesun domů byl časově velmi náročný a obtížný.⁶⁴

Do Československa nejprve dorazily 6. a 7. divize italských legionářů a oba střelecké pluky z Francie. Přibližně 25 000 legionářů bylo dopraveno do vlasti hned ve druhé polovině prosince roku 1918.⁶⁵ Převážná část francouzských legionářů se do vlasti vrátila v lednu 1919, včetně Františka Míči.⁶⁶ Představy legionářů o návratu do vlasti byly poněkud odlišné. Doufali v krátký odpočinek na doléčení válečných zranění, avšak ihned po příjezdu do Prahy byli převeleni na Těšínsko, Slovensko nebo do Kladna, kde probíhaly dělnické demonstrace. František spolu s dalšími příslušníky 21. střeleckého pluku odjel na Slovensko, kde se účastnil bojů o jižní slovenskou hranici.⁶⁷

Již zhruba v polovině prosince roku 1918 vyslala vláda na Slovensko brigádu 7000 mužů, kteří však nebyli dostatečně vyzbrojeni. Tyto jednotky se nejen kvůli špatné výzbroji, ale i nedostatečné morální kvalitě nemohly stát základem vojenské akce, která by stála za osvobozením Slovenska. Pražská vláda tak rozhodla o obsazení země legionářským sborem z Itálie, který měl vytlačit Maďary ze slovenského území. V lednu 1918 byly tyto jednotky doplněny francouzskými legionáři a obsazení Slovenska tak bylo dokončené.⁶⁸

Obsazení však nepřineslo výraznou změnu ani konsolidaci místních poměrů. Nejkritičtější byla situace na jihu a východě země, kde stále převládalo maďarské obyvatelstvo. Místní maďarská menšina se nechtěla začlenit do nově vzniklé Československé republiky a všichni zášť tak soustředili proti českému vojsku. Maďarská menšina byla mohutně podporována Budapeští a zprvu pasivní rezistenci změnila v aktivní odpor. Od února 1919 byla na

⁶⁴ Karel PICHLÍK – Bohumír KLÍPA – Jitka ZABLOUDILOVÁ, *Českoslovenští legionáři 1914 – 1920*, Praha 1996, s. 214.

⁶⁵ Karel PICHLÍK – Bohumír KLÍPA – Jitka ZABLOUDILOVÁ, *Českoslovenští legionáři 1914 – 1920*, Praha 1996, s. 215.

⁶⁶ VÚA, Kancelář legií, Demobilizační záznam Františka Míči, vydaný 17. prosince 1921 v Čáslavi, osobní číslo legionáře 4362.

⁶⁷ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1920, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁶⁸ Karel PICHLÍK – Bohumír KLÍPA – Jitka ZABLOUDILOVÁ, *Českoslovenští legionáři 1914 – 1920*, Praha 1996, s. 219.

Slovensku masově projevována neposlušnost, stávky, demonstrace a přestřelky na hranicích byly na denním pořádku.⁶⁹

Ministr pro Slovensko Vavro Šrobár zpočátku nesouhlasil s posilováním československého vojska na slovenském území, od února 1919 však mlčky souhlasil a podporoval příliv nových vojáků. Maďarská republika se nechtěla smířit se ztrátou severní části historických Uher a proto podporovala odboj na Slovensku.⁷⁰

František na toto období vzpomínal velmi rozpačitě. Při cestě domů, do vlasti, byl šťastný a plný naděje, že se vrátí ke svým rodičům do rodné obce. Po návratu do Prahy ještě stihl navštívit svého přítele Františka Zbroje ve vojenském špitálu v Praze-Karlíně, kde se zotavoval ze zranění, které utrpěl u Terronu. Oba si pogratalovali k šťastnému návratu domů, i když František Zbroj již podstoupil amputaci pravé ruky a věděl, že už se nikdy nevrátí do plnohodnotného života. František Míča druhý den po návštěvě odjel na Slovensko a znovu musel obléct vojenskou uniformu.⁷¹

V březnu 1919 byla v Budapešti vyhlášena Maďarská republika rad a k moci se dostali komunisté. Zároveň s boji na Slovensku ještě Maďarsko vedlo válku o Sedmihradsko proti Rumunsku. Na jaře 1919 docházelo k opětovnému doplňování stavů československých vojsk stále se vracějícími legionáři z Itálie a Francie. Válka v pravém slova smyslu vypukla ofenzivou Maďarů 21. května u města Miškovce, kde československé vojsko utrpělo porážku a bylo nuceno ustupovat. Důvodem neúspěchu byla i značná nesourodost vojsk, mimo legionářské útvary se na bojích podílely i oddíly domácího vojska, vedené někdejšími rakousko-uherskými důstojníky. Po porážce u Miškovce mířily do slovenského nitra tři proudy útočících maďarských vojsk. Nepřátelské pronikání zastavil až urputný odpor legionářů u Komárna v červnu roku 1919. Politickým projevem maďarského vpádu bylo ustanovení Slovenské republiky rad v Prešově 16. června 1919. Situaci ještě zhoršil vpád polského vojska do oblasti Spíše. Do poloviny června se Maďaři zmocnili více než třetiny slovenského území a zde poprvé varovně zasáhla Dohoda nótou Clemenceau, ve které žádala budapešťskou vládu o neprodlené zastavení vojenských operací. Spolu se zásahem dohody

⁶⁹ Karel PICHLÍK – Bohumír KLÍPA – Jitka ZABLOUDILOVÁ, *Českoslovenští legionáři 1914 – 1920*, Praha 1996, s. 220.

⁷⁰ Tamtéž, s. 220.

⁷¹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1919, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

se začalo československým legionářům na frontě. V polovině června pak přišlo nekompromisní varování Dohody vojenskou intervencí v případě neopuštění Slovenska. I přes toto varování podnikly maďarské jednotky ještě jeden prudký útok u Nových Zámků, který však českoslovenští legionáři ustáli.⁷²

František Míča se ke slovenským jednotkám přidal na začátku února 1919. Vzpomínky na příjezd byly velice příznivé především co se týká slovenského obyvatelstva. Velkolepé vítání, dary ve formě jídla a piva se ale změnilo opět v nemilé válčení s Maďary. Na maďarské vojáky má František velmi negativní vzpomínky, mluvil o nich jako o zvířatech a ne o lidech. Při válce o slovenské hranice se mu vrátily vzpomínky na hrůzy první světové války a sám mluvil o mnohdy horších zážitcích než z Francie a Srbska.⁷³

Po konci války ještě František se svou jednotkou pobyl v Lipanech, kde s místními obyvateli oslavili osvobození od Maďarů. Poté se vlakem vrátili legionáři do Prahy, kam dorazil František na začátku srpna roku 1919. Zde ještě před návratem domů podruhé navštívil kamaráda Františka Zbroje.⁷⁴

Během několikátýdenní války o Slovensko padlo na 900 československých vojáků. Nemalé byly také materiální ztráty, které se ještě znásobily při ústupu maďarských vojsk, kdy docházelo k ničení mostů a železničních tratí. Na sklonku července a srpna se konečně jednotky československých legionářů začaly vracet do svých domovů.⁷⁵

⁷² Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 227–236.

⁷³ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1919, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁷⁴ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1919, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁷⁵ Jaroslav ŠTRAIT, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014, s. 237.

3. Život po válce

3.1 Návrat legionářů domů

Československými legiemi prošlo na 90 000 mužů z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, drtivá většina vojáků pocházela z Čech. Část legionářů stála u vzniku nové armáda Československa, pro legionáře také byla vytvářena nová místa ve státní správě. Legionářská tradice podporovala ideu čechoslovakismu. Hned v červenci 1919 byl přijat zákon, který přesně definoval legionářskou příslušnost. Legionářský statut byl přiznán každému dobrovolníkovi, který vstoupil do československých nebo spojeneckých vojsk před 28. říjnem roku 1918. Oficiální legionářský statut získalo na 90 000 mužů.⁷⁶

Po návratu do Prahy se ještě František nechal na památku vyfotografovat ve své legionářské uniformě. Nezapomněl ani na návštěvu svého milovaného Pražského hradu. Sám vzpomíná na noc na pražském nádraží, když čekal na vlak, který ho dovezl do Chotětova, nejbližší vlakové stanice od Malých Všelís. Celou noc se společně s kamarády z legií loučili s Prahou a s válkou. Slíbili si také, že společně budou stále záslužně bojovat a obhajovat Československou republiku.⁷⁷

František Míča tento statut také dostal a byl na něj patřičně pyšný. Jak si sám poznamenal, bylo to pro něj obrovské zadostiučinění a velká osobní radost. Rád vzpomínal na reakci svých rodičů při jeho návratu domů. Do svého deníku si poznamenal, že si do nynější chvíle pamatuje oči plné slz svého otce. Byl to pro něj velký vzor a měl pocit, že ve svém životě dokázal něco velkého. Něco, na co je jeho otec nesmírně pyšný a za co si ho považuje.⁷⁸

3.2 Československá obec legionářská

Československá obec legionářská byla založena 15. 1. 1921 a to na pomoc legionářům začlenit se zpět do běžného života. Důležitý legionářský zákon byl ale přijat už 24. července 1919, který kodifikoval statut legionáře jako dobrovolníka československé revoluční armády. Vznik Československa do jisté míry závisel na odhodlanosti

⁷⁶ František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 214–215.

⁷⁷ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁷⁸ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1921, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

československých dobrovolníků vstoupit do legií a bojovat na straně Dohody za vznik samostatného Československa a to si představitelé nového státu uvědomovali.⁷⁹

V prvních letech vzniklo hned několik zákonů pro usnadnění hledání zaměstnání pro legionáře. Ekonomika nového státu ale byla po válce natolik vyčerpaná, že velké množství legionářů nemohlo nalézt práci. Legionáři se snažili získat i dělnická zaměstnání, zde ale naráželi na problém nečlenství v příslušných zaměstnaneckých spolcích daných továren. V hledání pracovních míst pomáhala legionářům Československá obec legionářská, která za osm let intenzivní činnosti do roku 1927 trvale umístili na 20 000 legionářů ve státní správě a přibližně 5 000 legionářů v soukromém sektoru.⁸⁰

Pracovní místo pomoci Československé obce legionářské našel také František Zbroj. Po propuštění z nemocnice a po rekonvalescenci ve svém domově získal trafikou v obci Mělnické Vtelno, kam se s budoucí manželkou přesídlil.⁸¹

Ústřední institucí pro veškerou sociální péči o legionáře a jejich rodiny byla Kancelář československých legií. Nejvýrazněji se tato instituce starala o válečné invalidy. Pro legionáře ale i jejich rodinné příslušníky sloužila řada ozdravoven po celé Československé republice, ale i řada sociálních a vzdělávacích institucí.⁸²

V období první republiky vznikla celá řada organizací, které legionáře sdružovaly podle různých kritérií a mnohdy byli legionáři sdruženi v několika organizacích současně. Nejběžnější byli legionáři sdružováni podle toho, ke které legii náleželi, vznikaly ale i organizace sdružující legionáře podle náboženského vyznání. Všechny tyto různé legionářské organizace zpravidla společně spolupracovaly. Největší a nejdůležitější organizací byla právě ČsOL. Nejvyššího počtu členů dosáhla v roce 1925, kdy organizovala na 40 000 bývalých legionářů.⁸³

Geograficky byla ČsOL členěna na župy, které pak zastřešovaly místně působící jednoty. V celé republice působilo 20 žup a k té mladoboleslavské patřila i jednota v obci Bezno, ke které náležel i František Míča. Organizován byl podle členské legitimace od 5. září 1920.

⁷⁹ Jiří FILIP, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015, s. 19.

⁸⁰ Tamtéž, s. 20.

⁸¹ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 13.

⁸² Jiří FILIP, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015, s. 22.

⁸³ Jiří FILIP, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015, s. 24.

V této jednotě byl organizován pravděpodobně do roku 1937, do kterého byly placeny členské příspěvky.⁸⁴ Z důvodu neaktivnosti místní župy se František rozhodl vystoupit. Následujících devět let nebyl členem žádné legionářské jednoty, ačkoliv legionářskou myšlenku dále podporoval a s legionáři se nadále stýkal. Další jednota, ve které byl František organizován byla Chotětovská jednota, ve které byl členem od 1. dubna 1946.⁸⁵

Československá obec legionářská organizovala mnoho akcí nejen celorepublikového významu, na kterých se legionáři setkávali s představiteli státu, ale i regionálního. Hned v prvních letech fungování ČsOL se mnohé jednoty přihlásily k ideji zřízení pietních míst ve všech obcích a městech. Tyto akce si vyžadovaly několik let příprav a nemalé úsilí legionářů. Zpravidla pomníky uctívaly všechny oběti války, tedy jak padlé v řadách rakousko-uherské armády, tak padlé v legiích.⁸⁶ Pietní deska vznikla i na památku padlých z obce Malé Všelisy, tedy z rodiště Františka Míči. Přímo František se zasadil o vznik této pamětní desky, která byla umístěna na kapličku na návsi.⁸⁷ Kromě tvoření pietních míst se jednoty ČsOL staraly i o příbuzné padlých legionářů, kterým přispívali na zdravotní péči. František také vzpomínal na každoročně konané finanční ale i materiální sbírky pro sirotky a vdovy po vojácích z legií.⁸⁸

Další akcí, které se zúčastnilo velké množství legionářů, byl pohřeb prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Sám František Míča si tuto pietní akci také nenechal ujít. Do Prahy jeli společně se svým přítelem Františkem Zbrojem vlakem a ještě před samotnou pietní akcí se potkali společně s kamarády z 21. střeleckého pluku francouzských legií. Věrnost Masarykovi odpřísáhli legionáři v den pohřbu 21. září 1937 na Staroměstském náměstí v Praze.⁸⁹

ČsOL se také starala o kulturní život legionářů. Mezi pravidelné akce patřily legionářské plesy, závody brannosti a bohatá přednášková činnost. Legionáři se také zasazovali o vznik

⁸⁴ Legitimace člena Československé obce legionářské, místní jednota Bezno, originál v držení Ivany Křováčkové.

⁸⁵ Legitimace člena Československé obce legionářské, místní jednota Chotětov, originál v držení Ivany Křováčkové.

⁸⁶ Jiří FILIP, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015, s. 23.

⁸⁷ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1925, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁸⁸ Jiří FILIP, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015, s. 23.

⁸⁹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1923, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

trvalých oddělení s expozicemi o prvním československém odboji. Často dobrovolně propůjčovali do těchto expozic dokumenty a předměty ze svých osobních sbírek.⁹⁰

Nejpočetněji navštívené legionářské slavnosti za první republiky byly manifestační sjezdy. V období mezi světovými válkami se v Praze konaly celkem tři. Tyto sjezdy obvykle trvaly několik dní a byly spojeny s dalšími doprovodnými akcemi, ale hlavním programem bylo slavnostní zasedání a průvod Prahou. První manifestační sjezd se konal ve výročním roce 1924, druhý v roce 1928 a třetí v červenci 1935.⁹¹ Posledního manifestačního sjezdu se účastnil i František Míča a do svého deníku si poznamenal, že ho velmi těší soudržnost bratrů legionářů a že je velmi šťasten opět ve své uniformě.⁹²

V období druhé světové války se mnoho legionářů opět zapojilo do odboje, jak domácího tak i zahraničního. Po druhé světové válce byli do ČsOL přijímáni i legionáři z druhé světové války. Poprvé se legionáři po druhé světové válce sešli v pražské Lucerně měsíc po výročí Zborovské bitvy. Legionáři už však nebyli tak silnou politickou silou jako v období První republiky. Na tomto sjezdu přednesl předseda vlády Zdeněk Fierlinger projev, který odpovídal nastupujícím tendencím komunistické strany. V činnosti se zatím legionářům nebránilo, ale do politiky už neměli možnost zasahovat, více než legionářská příslušnost nyní hrála roli stranická příslušnost. Vítěznému únoru pak už nestáli v cestě žádní legionáři. Ti, kteří se po převratu odmítli podříditi komunistické vládě, byli propuštěni z funkcí a vyloučeni z Československé obce legionářské. Z československé armády pak mizely názvy, které připomínaly legionářskou tradici. V květnu 1948 se konal slučovací sjezd všech odbojových organizací a byla vytvořena organizace Svaz bojovníků za svobodu. Úřední zánik byl potvrzen výnosem ministerstva vnitra v říjnu 1949.⁹³ Legiobanka byla znárodněna a Národní památník na Vítkově byl přeměněn v mauzoleum Klementa Gottwalda. Na mnohé legionáře začal být vyvíjen politický nátlak a přišla i vlna perzekucí.⁹⁴

⁹⁰ Jiří FILIP, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015, s. 24.

⁹¹ Tamtéž, s. 25.

⁹² Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1935, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁹³ Jan MICHL, *Legionáři a Československo*, Praha 2009, s. 235–240.

⁹⁴ František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 218.

Obnovení Československé obce legionářské se již František Míča nedožil, obec byla obnovena až v roce 1991. Obnovená ČsOL však sdružovala již převážně členové druhého odboje a začali být přijímáni také členové zahraničních misí české armády.⁹⁵

3.3 Osobní život v meziválečném období

Po návratu do rodných Malých Všelis František začal pracovat na společném rodinném hospodářství. V roce 1931 ho velmi zasáhla smrt jeho otce. František se stal nejstarším mužem v domácnosti a padla na něj tíha odpovědnosti. Hospodářství se rozrůstalo a František byl nucen přijmout pomocnou sílu do domácnosti.⁹⁶

Olena Svedova se narodila 24. 2. 1909 ve městě Balašovce na území Podkarpatské Rusi.⁹⁷ Do Malých Všelis přišla za prací v červnu roku 1932. Spolu se svými dvěma sestrami utekla z ukrajinské vesnice, kde žila s matkou a několika sourozenci. Její otec a starší bratři zahynuli ve válce a ona byla nucená okolnostmi odejít ze země. Ještě před první světovou válkou jsem do Čech přišla i její přítelkyně, díky které se Olena dostala do Velkých Všelis. Po příchodu do Čech začala místo ruského jména Olena používat jméno Helena. Helena se usadila zde, její dvě sestry pokračovaly přes oceán do Spojených států amerických.⁹⁸

František přijal do služby právě Helenu a po třech letech se chystala svatba. Helena Františka zaujala svou pracovitostí, ochotou a milou povahou. Na první pohled ho zaujali dlouhé hnědé vlasy, které si Helena upravovala do copu. Helena se velmi rychle naučila česky a s Františkem trávila všechn svůj čas.⁹⁹

Se sňatkem Františka a Heleny nesouhlasila Františkova matka Anna, která však v roce 1935 zemřela. František si zapsal, že svátek svatého Mikuláše od tohoto dne již slavit nikdy nebude s radostí, ale s upřímnou vzpomínkou na matku. Po smrti otce se František na svou

⁹⁵ František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 220.

⁹⁶ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1931, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁹⁷ Úmrtní list Heleny Míčové, vydaný 6. října 2004 Obecním úřadem v Bezně, originál v držení Ivany Křováčkové.

⁹⁸ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1933, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

⁹⁹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1933, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

matku ještě více upnul a opravdu si ji vážil. Matka Anna pak Františka obdivovala a toho si sám František velmi cenil. Svatba Františka a Heleny se konala 15. 1. 1936 na statku v Malých Všelísích.¹⁰⁰

Ještě před válkou se jim narodil syn František, který přišel na svět 22. 9. 1936.¹⁰¹ František později vzpomínal, že narození syna pro něj bylo posledním splněným snem v životě. Do začátku druhé světové války společně s manželkou Helenou pracovali na malém hospodářství a žili poklidný rodinný život.¹⁰²

3.4 Druhá světová válka a domácí odboj

V období německé okupace v letech 1939-1945 došlo u části legionářů k opětovnému boji o samostatnost Československé republiky. Někteří legionáři se opět vydali bojovat přímo a stali se součástí československé armády. Nemálo legionářů z první světové války se také zapojilo do domácího odboje. Od počátku okupace byli legionáři pro nacistickou správu podezřelými osobami, proto bývalí legionáři zcela opustili státní správu. Legionářská tradice za druhé světové války spojovala zejména v boji proti nacismu.¹⁰³

Do protinacistického odboje se zapojil i František Zbroj, který se sice aktivně nepřipojil k žádné organizaci, ale v březnu 1939 se mu podařilo ve svém domě ukrýt několik zbraní. V průběhu okupace po těchto zbraních několikrát pátraly německé okupační orgány, avšak zbraně nenašly. Při kontrolách byly objeveny pouze nádoby se sádem, za jejichž neohlášené uschování byl František Zbroj odsouzen na 6 měsíců vazby. Svůj trest si odseděl ve vazební věznici v nedalekém Mělníce. Na konci války ještě podporoval přítomnost partyzánských jednotek Sovětského svazu v oblasti Kokořínska, mimo materiální podpory jim poskytoval i úkryt.¹⁰⁴

¹⁰⁰ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1936, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁰¹ Národní archiv České republiky, fond Okresního úřadu Mladá Boleslav, Sčítání obyvatel 1950, obec Malé Všelisy, číslo popisné 9.

¹⁰² Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1938, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁰³ František EMMERT, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014, s. 221.

¹⁰⁴ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 13–14.

Na toto období vzpomíná František jako na období zmatku a neustálého strachu o budoucnost. I přes obrovský strach o svou rodinu se František rozhodl aktivně účastnit domácího odboje.¹⁰⁵ Jeho žena Helena ukryla legionářskou uniformu na půdu a celá válečná léta svoji příslušnost k legiím František tajil. Stal se členem malé regionální organizace Černý lev, která se věnovala převážně přípravné a pomocné činnosti a jelikož byl v obci velice váženou a uznávanou osobností, pořádal ve svém domě schůze právě této organizace. A to i přesto, že riskoval život celé své rodiny.¹⁰⁶

Členem odbojové organizace se František stal hned na počátku války, tedy v roce 1939. V průběhu války se také stal velitelem aktivní odbojové skupiny Dub-Černý lev. Organizace Černý lev měla své centrum v Praze. Místní organizace s názvem Dub vznikla jako odnož mateřské organizace na Mladoboleslavsku. Jako centra byly vybrány obce Kluky a Boreč, která přímo sousedí s Malými Všelisami. Nicméně členové nebyli pouze obyvatelé těchto tří vesnic. Do Dubu se začlenili také obyvatelé, převážně muži, z obcí Skalsko, Katusice, Líny a Krásná ves. Základ tvořili především místní zemědělci a majitelé půdy.¹⁰⁷

Činnost organizace se soustřeďovala především na sabotážní akce a podpurné akce větších protinacistických organizací. Mezi hlavní úkoly si organizace zadala šíření protinacistických letáků. Byly také prováděny takzvané obilné akce, při kterých všichni členové organizace schraňovali obilí pro zajatce a rodiny postižené nacistickými reparacemi. V roce 1942 byly do obce Malé Všelisy přemístěny zbraně a traskaviny ze dvora Sychrov. Tato munice byla rozdělena a umístěna u několika členů organizace. I František Míča s rodinou ve svém stavení schovávali zbraně.¹⁰⁸

V okolí obce Katusice si němečtí vojáci na jednom z místních vrchů založili základnu a protiletickou pozorovatelnu. V místní kronice se pak zachovalo mnoho zápisů o sabotážních akcích místních obyvatel, kteří se snažili mnohými způsoby nacistickým vojákům znepríjemňovat život a především pozorovatelskou práci. Obec pak v létě roku 1943 navštívil Karl Hermann Frank a místní členové Černého lva při slavnostním uvítání chystali sabotážní akci, ke které však nakonec nenašli odvahu. Ke konci roku bylo několik členů

¹⁰⁵ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1939, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁰⁶ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1939, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁰⁷ Kronika obce Katusice, svazek I, strana 68, k nahlédnutí u kronikářky Jany Čubanové.

¹⁰⁸ VÚA, Osvědčení účastníka národního odboje za osvobození dle zákona 255/1946 Sb.

zatčeno gestapem, činnost organizace se ale nacistům nepodařila odhalit. Od roku 1943 také v okolních lesích operovaly partyzánské skupiny, které ale nijak nespolupracovali s Černým lvem.¹⁰⁹

V posledním roce války byla hlavní činnost organizace postavená na vyživovacích akcích pro transporty zajatců. Rodiny, které byly zainteresované do Černého lva, například pekly chleba, vařily polévku, ale také pašovaly cigarety. Pro zajatce pořádali členové organizace sbírky oděvů, bot, spodního prádla a obvazového materiálu. Procházejícím zajatcům byla poskytnuta strava přímo v obci, byli ošetřeni a často i přespávali v místních stacích.¹¹⁰

Na úplném konci války se členové organizace osobně účastnili 5. května likvidace německých jednotek a jejich odsunu na západ. Právě při květnových událostech zemřeli tři členové Černého Lva, obyvatelé malé obce Kluky. Oběťmi byli Václav Slánský, Karel Postl, kteří byli zastřeleni německými vojáky přímo 5. 5. 1945, o 2 dny později pak na následky střelného zranění dutiny břišní zemřel i Stanislav Zbudil.¹¹¹ Činnost organizace byla ukončena 10. května 1945, kdy František Míča obdržel čestnou listinu¹¹² v Praze za působení v domácím protinacistickém odboji od předsedy celé organizace. František si z poslední válečné zimy odnesl omrzliny na nohách při hlídkové činnosti.¹¹³

Po válce byla v obci Kluky odhalena pamětní deska na počest obětí květnových událostí. Pamětní deska se stala součástí památníku obětem první světové války, ke kterému byla před druhou světovou válkou připojena i vzpomínka na československého legionáře v Rusku Václava Rajchla.¹¹⁴ Slavnostního odhalení desky se zúčastnili všichni členové odbojové organizace, tedy i František.¹¹⁵

Po smrti Františka Míči žádala jeho manželka o vdovský důchodu a chtěla uznání o působení manžela v protinacistickém odboji. Žádost byla 26. 8. 1970 zamítnuta, ačkoliv byla činnost v odbojové organizace uznána. Další žádost poslala Helena v roce 1973 a dostala písemné

¹⁰⁹ Kronika obce Katusice, svazek I, strana 68, k nahlédnutí u kronikářky Jany Čubanové.

¹¹⁰ VÚA, Osvědčení účastníka národního odboje za osvobození dle zákona 255/1946 Sb.

¹¹¹ Kronika obce Kluky, svazek I, strana 125, k nahlédnutí u kronikáře Lukáše Hrubého.

¹¹² Čestná listina člena organizace Černý lev, vydaná v Praze roku 1945, originál v držení Ivany Křováčkové.

¹¹³ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1944, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹¹⁴ Kronika obce Kluky, svazek I, strana 125, k nahlédnutí u kronikáře Lukáše Hrubého.

¹¹⁵ Zápis v deníku Kluky Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1946, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

vysvětlení, ve kterém stálo, že manželova činnosti byla záslužná, především ale přípravného a charitativního rázu. Vysvětlení tak konstatovalo odbojovou činnost, která ale nesouvisela přímým osvobozením Československé republiky. Také bylo objasněno, že během revolučních dnů v květnu 1945 neutrpěl vážná zranění a tudíž žádosti nemohlo být vyhověno.¹¹⁶

I v období strachu a nejistoty se manželé Míčovi rozhodli pro rozšíření rodiny o dalšího potomka. V listopadu roku 1940 se jim narodila dcera, která dostala jméno Eliška.¹¹⁷ Celá válečná léta oba manželé pracovali na rodinném hospodářství, chovali domácí zvířata a obdělávali nevelké pole. František vzpomínal na to, jak se snažili obejít potravinové odvody, které v protektorátu byly nastoleny. Chovali tak potají ve sklepě vepře a husy, které na konci války poskytovali ostatním obyvatelům vesnice, kteří to podle Františkových slov potřebovali mnohem více, než oni sami. Helena se také přidala k Červenému kříži a jako ošetřovatelka pomáhala raněným.¹¹⁸

3.5 Poválečné období

Po druhé světové válce se do rodiny Míčových narodil poslední potomek, syn Slavomír, který přišel na svět 11. června roku 1946.¹¹⁹ Manželé Míčovi pokračovali v práci na svých polnostech a statku. František toto období svého života považoval za velmi šťastné, plné krásných vzpomínek. Největší radost mu dělaly jeho tři potomci a milující manželka, která podle jeho slov byla středem celé rodiny. Helena byla velmi pečlivá a příkladná manželka, jak sám František zaznamenal, nebylo činnosti, kterou by nedokázala. Starala se o rodinu, polnosti, hospodářství i celý dům a to vše s velkou pečlivostí.¹²⁰

František byl velkým obdivovatelem prezidenta Masaryka a od první světové války se zajímal o politický vývoj v Československé republice. S legionáři se i po obou válkách

¹¹⁶ VÚA, Osvědčení účastníka národního odboje za osvobození dle zákona 255/1946 Sb.

¹¹⁷ Národní archiv České republiky, fond Okresního úřadu Mladá Boleslav, Sčítání obyvatel 1950, obec Malé Všelisy, číslo popisné 9.

¹¹⁸ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1945, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹¹⁹ Národní archiv České republiky, fond Okresního úřadu Mladá Boleslav, Sčítání obyvatel 1950, obec Malé Všelisy, číslo popisné 9.

¹²⁰ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1959, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

aktivně stýkal a často debatovali právě o politickém dění. Ne jinak tomu bylo i po vítězné druhé světové válce, kdy ani sám František nevěděl, jakým směrem se obnovená republika vydá. Do svého deníku si poznamenal, že by byl velice rád, kdyby se vše vrátilo do období První republiky. K deníku si často zakládal i novinové listy, například s články o Edvardu Benešovi nebo právě o Masarykovi. Když došlo v roce 1948 k nastolení komunistického režimu, František se bál o budoucnost celé rodiny. Nejvíce ho děsily vzpomínky jeho ženy na realitu Ukrajiny 30. let 20. století. Helena utekla před hladem a bídou a František se obával o budoucnost celé republiky.¹²¹

Na začátku roku 1947 se František rozhodl pro přestěhování rodiny do většího stavení. Pro pětičlennou rodinu bylo stavení malé, navíc chtěl František rozšířit své hospodářství, aby mohl uživit svou rodinu. Celá rodina se tak přestěhovala na druhý konec Malých Všelís do většího statku, ve kterém byla zpočátku v nájmu. Na konci roku ale původní majitel statku zemřel a manželé Míčovi tak statek koupili.¹²²

3.5.1 Měnová reforma

Měnová reforma v Československé republice proběhla v roce 1953. Cílem této reformy byla likvidace finanční základny zbytku kapitalistů, ale také zrušení přidělového systému, který v Československu i osm let po válce stále fungoval. Pro socialistický režim byly samostatně hospodařící a soběstačné jednotky jak na vesnicích, tak i ve městech nežádoucí. Takové osoby byly schopné produkovat zisk pro sebe a ne pro celou socialistickou společnost.¹²³

Františka měnová reforma velmi zasáhla. I když nepotvrzené zprávy o měnové reformě se mezi občany šířily již dříve, prezident Antonín Zápotocký tyto zprávy krátce před začátkem reformy odmítl jako za falešné. O to více pak byli občané Československa překvapeni, když 30. května byla měnová reforma ohlášena. Sám František měl podle svých slov menší štěstí v tom, že naspořené peníze investovali do koupi statku a tak nedisponovali větší sumou peněz, kterou by museli nevýhodně vyměnit za novou měnu.¹²⁴

¹²¹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1948, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹²² Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1948, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹²³ Jakub RÁKOSNÍK, *Měnová reforma a důchodové zabezpečení*, in: Osm let po válce, rok 1953 v Československu, edd. Jiří Petráš, Libor Svoboda, České Budějovice 2014, s. 340.

¹²⁴ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1953, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

3.5.2 Kolektivizace

Život malým soukromým hospodářům byl po roce 1948 nadále stěžován. Velmi negativně František vnímal především státní výkup obilí za velmi nízké ceny, které stěží pokryly náklady na pěstování. Poznamenal si, že se velmi obával o budoucnost celé rodiny.¹²⁵ Dále také rostly náklady na použití techniky, nafty a umělých hnojiv.¹²⁶

Snaha znepříjemnit soukromým zemědělcům život začala už na počátku roku 1949, kdy začal být používán nový sazebník k zákonu o všeobecné dani. Tento sazebník uvalil na soukromé podnikání řemeslníků, ale i na soukromé zemědělce vyšší daňové vazby než na ty, kteří náleželi k socialistickému sektoru. Zavedení této daně se neminulo účinkem a docházelo tak k zániku soukromých živnostníků. Zvýšení daňové zátěže zemědělců mělo posílit jejich motivaci k dobrovolnému zařazení do družstev.¹²⁷

Zemědělská kolektivizace v Československé republice začala v roce 1949 a probíhala po celá padesátá léta 20. století. Vzorem pro vznik jednotných zemědělských družstev se staly kolchozy Sovětského svazu. Podmínkou pro vstoupení do družstva bylo sloučení všech výrobních prostředků, půdy, živého i mrtvého inventáře. Jednotná zemědělská družstva vznikala ve čtyřech typech a lišila se mírou společného vlastnictví, od prvního typu, poměrně liberálního, do typu čtvrtého, které bylo již plně v režii komunistického vedení státu.¹²⁸

František se dlouho bránil vstupu do družstva, ale i on nakonec podlehl a vstoupil do Jednotného zemědělského družstva v Bezně. Právě pod tuto obec spadala družstevní správa Malých Všelís.¹²⁹ Od konce padesátých let vznikaly pouze družstva čtvrtého typu a právě takové bylo i v Bezně. Do tohoto družstva hospodář vložil všechn mrtvý i živý inventář, stejně tak výrobní prostředky a veškerou ornou půdu. Hospodáři se tak stali státními zaměstnanci a byli tudíž odměňováni výplatami podle odvedené práce.¹³⁰

¹²⁵ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1949, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹²⁶ Zdeněk HRABA, *Kolektivizace a transformace československého a českého zemědělství v letech 1945–2004*, Praha 2013, s. 68.

¹²⁷ Drahomír JANČÍK, *Peněžní reforma roku 1953 jako nástroj sociální změny*, in: Osm let po válce, rok 1953 v Československu, edd. Jiří Petráš, Libor Svoboda, České Budějovice 2014, s. 329.

¹²⁸ Tamtéž, s. 69.

¹²⁹ Kronika Malých Všelís, svazek III, strana 129, k nahlédnutí u kronikářky Boženy Štelové.

¹³⁰ Zdeněk HRABA, *Kolektivizace a transformace československého a českého zemědělství v letech 1945–2004*, Praha 2013, s. 70.

Padesátá léta jsou také typická politickými procesy, které byly mimo jiné zaměřené také proti takzvaným kulakům. Jeden takový politicky vykonstruovaný proces proběhl v obci Kluky, kde byla základna protinacistického odboje a tudíž i pro komunistický režim zajímavé místo. Akce Kluky byla projednávána před Krajským soudem v Liberci v roce 1953 a jednalo se o jeden z největších procesů s rolníky.¹³¹

Akce Kluky byla řešena ve třech fázích a to proces Resler a spol., Nečadová a spol. a Vlasta a spol. Do těchto procesů byli mimo jiné zapojeni i Františkův spoluobčan, rodák z Malých Všelís Václav Hlaváč, a bývalý účastník odbojové skupiny Černý lev Miroslav Semilský, který od konce války stále udržoval s Františkem kontakt.¹³² František se o začátku procesu záhy dozvěděl a začal se bát o případné zařazení do procesů jeho samotného. Rozhodování vstoupit do družstva tak bylo urychleno a po dohodě s manželkou Helenou se stali součástí Jednotného zemědělského družstva Bezno. Rodina si byla vědoma nebezpečí, které by bylo spojeno s odmítnutím vstoupit do družstva. František si sám zaznamenal, že na další odpor proti státnímu režimu už nemá sílu a cítil se znechucen a unaven dobou. Navíc cítil větší zodpovědnost za rodinu a velice se obával perzekuce.¹³³

V procesu s názvem Akce Kluky bylo celkem odsouzeno 36 osob, z toho 2 k trestu doživotí, 22 za velezradu od 7 do 15 let vězení. Cílem režimu bylo nejen zbavit se případných odpůrců režimu, ale také získat rozsáhlé pozemky a majetek. Většina odsouzených z tohoto procesu pocházela právě z Doks a okolí. Roku 1951 byl do obce vyslán agent Státní bezpečnosti, který se představoval jako zahraniční příslušník třetího odboje a na liberecké StB poté podal zprávu o podezřelých schůzkách místních kulaků. Místní sedláci samozřejmě nesouhlasili s kolektivizací a to bylo jen další záminkou pro konstruování politického procesu. Tajný agent jim poradil, aby se na případný zábor majetku připravili a opatřili si zbraně. Zbraně měli shromáždit na jednom místě a měli je opatřit cedulkou se jménem majitele. Tuto provokaci místní sedláci neodhalili a všechno udělali podle instrukcí. Následovalo jejich zatčení a následné tři procesy. V prvním procesu byli souzeni přímí účastníci skupiny, ve

¹³¹ Miluše HONZÍKOVÁ, *Politické procesy 50. let, Krajský soud v Liberci 1953–1954*, Liberec 2006, s. 38. [Diplomová práce]

¹³² Kronika obce Kluky, svazek II, strana 47, k nahlédnutí u kronikáře Lukáše Hrubého.

¹³³ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1953, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

druhém pak rodinný příslušníci, u třetího soudu byl souzen vrátivší se emigrant Zdeněk Vlasta.¹³⁴

Ve druhém procesu byli mimo jiné odsouzeni i dva synové Miroslava Semilského, Václav a Miroslav. Rozsudky byly pro všechny čtyři přátelé Františka Míči neúprosné, Václav Hlaváč i otec a synové Semilští byli odsouzeni za velezradu na 15 let. Pokus o přezkoumání procesů v roce 1968 byl ukončen normalizací a plné rehabilitace se tak odsouzení dočkali až po roce 1991.¹³⁵ Z přátel Františka se propuštění dočkali pouze synové Miroslava Semilského, neboť sám otec a Václav Hlaváč zemřeli ještě v padesátých letech ve vězení.¹³⁶

František vzpomíná na toto období velice smutně. S rodinou Miroslava Semilského byl ve spojení a po odsouzení se snažili s rodinou pomáhat manželce a dceři, které zůstali bez prostředků v rodných Klukách. František se snažil pomáhat převážně materiálně, každý měsíc darovali rodině potraviny a oblečení. Vše se snažili provádět v utajení, František se velice obával kvůli spojení v odboji za druhé světové války. Byl si vědom nebezpečí, které hrozilo odbojářům z první i druhé světové války. Jak si sám zaznamenal, legionářskou uniformu v období kolektivizace opět jeho žena Helena skrývala, stejně tak vše, co mělo spojitost se skupinou Černý lev.¹³⁷

3.6 Závěr života

Velkou radostí Františka byla svatba jeho jediné dcery Elišky. Vzpomínal na tento okamžik jako na chvíli, kdy byl na svou dceru velice pyšný. Svatba jeho dcery se konala na místním národním výboru v Bezně 10. prosince roku 1960.¹³⁸ Svou dceru František velmi miloval a byl šťastný, že ji mohl doprovodit k oltáři.¹³⁹

¹³⁴ Miluše HONZÍKOVÁ, *Politické procesy 50. let, Krajský soud v Liberci 1953–1954*, Liberec 2006, s. 39. [Diplomová práce]

¹³⁵ Miluše HONZÍKOVÁ, *Politické procesy 50. let, Krajský soud v Liberci 1953–1954*, Liberec 2006, s. 39. [Diplomová práce]

¹³⁶ Kronika Malých Všelis, svazek III, strana 305, k nahlédnutí u kronikářky Boženy Štelové.

¹³⁷ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1955, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹³⁸ Oddací list Elišky Míčové a Karla Kumbery, vydaný Národním výborem v obci Bezno 10. prosince 1960, okres Mladá Boleslav, originál v držení Ivany Křováčkové.

¹³⁹ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1960, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

Až do starobního důchodu pracoval František jako zemědělský dělník v družstvu. Dlouho se nemohl smířit se ztrátou půdy, a jak si sám zaznamenal, kdyby pracovat nemusel, tak by v družstvu nikdy nepracoval. Považoval za velké zklamání, že půdu, kterou získali jeho předci, musel opustit. I po nástupu do starobního důchodu vypomáhal v družstvu a v podstatě až do onemocnění stále pracoval. Velice ho poté zlomila nemoc, díky které byl značně omezen. Sám si poznamenal, že v poslední rok jeho života mu jedinou radost dělala jeho čtyři vnoučata.¹⁴⁰

Nikdy také nezapomínal na bratry legionáře ani na přátele z odbojové skupiny Černý lev. Na podzim roku 1964 si poznamenal návštěvu svého přítele Františka Zbroje. Ten se živil jako brigádník v JZD v obci Mělnické Vtelno, která se nachází nedaleko od Malých Všelís.¹⁴¹ Jako částečný invalida neměl život jednoduchý a František Míča mu vždy rád pomohl. Velice ho ale mrzelo, že se s Františkem Zbrojem neviděl příliš často. Po zákazu činnosti Československé obce legionářské bylo pro bývalé legionáře složitější najít společnou příležitost, které by se zúčastnili. Podzimní návštěva byla bohužel poslední, dalšího společného shledání se už oba Františkové nedočkali.¹⁴² František Zbroj zemřel v roce 1976 a byl pohřben na hřbitově v Mělnickém Vtelně.¹⁴³

Do konce svého života žil František Míča společenským životem a v Malých Všelisech byl velice uznávaným občanem. Ještě před nástupem komunismu byl vybrán jako starosta obce, po únoru 1948 však tato funkce nepřipadala v úvahu z důvodu nečlenství v komunistické straně. Navíc účastníci prvního a druhého odboje nebyli žádoucí ve správním systému nové Československé republiky.¹⁴⁴

František Míča zesnul po dlouhé a těžké nemoci v neděli 30. července roku 1967.¹⁴⁵ Ve stáří se mu vrátily zdravotní problémy z války, ve které onemocněl tyfem a jeho zažívací soustava pak po celý život plně nefungovala. Konec svého života strávil v nemocnici v Mladé

¹⁴⁰Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1967, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁴¹ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 14.

¹⁴² Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1964, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁴³ Tomáš PILVOUSEK a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016, s. 14.

¹⁴⁴ Zápis v deníku Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, z roku 1967, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

¹⁴⁵ Úmrtní list Františka Míči, vydaný 23. srpna 1967 Obecním úřadem v Bezně, originál v držení Ivany Křováčkové.

Boleslavi, kde čekal na plánovanou operaci srdce, které se však již nedočkal. Poslední rozloučení se konalo v rodné obci 2. srpna 1967, následně byl uložen do rodinné hrobky na hřbitově v Bezně.¹⁴⁶

Františkova žena Helena prožila dlouhý život, zemřela 5. října roku 2004.¹⁴⁷ Po zbytek života žila na statku, který koupili manželé společně. Za svůj neobyčejný život zažila obě světové války, éru komunismu, Sametovou revoluci i vznik samostatné České republiky. Dožila se deseti vnoučat a jednadvaceti pravnoučat.

¹⁴⁶ Smuteční oznámení Františka Míči, vydané 23. srpna 1967 v Mladé Boleslavi, originál v držení Ivany Křováčkové.

¹⁴⁷ Úmrtní list Heleny Míčové, vydaný 5. října 2004 Obecním úřadem v Bezně, originál v držení Ivany Křováčkové.

Závěr

Cílem práce bylo zmapovat život Františka Míči, československého legionáře ve Francii. První kapitola je věnována životem před první světovou válkou a rodině Františka Míči. Nejobsáhlejší druhá kapitola se zabývá válečným létům, které František zahájil v armádě Rakousko-Uherska, v práci se tudíž dotýkám i tohoto období.

Třetí kapitola je věnována Československé obci legionářské a vztahu Františka Míči k této organizaci. Ve třetí kapitole se podrobněji zaměřuji na období druhé světové války, ve které František působil v protinacistické organizaci Černý lev. O této organizaci bohužel dosud neexistuje publikace, tudíž všechny informace týkající se druhého odboje na Mladoboleslavsku jsem získávala z obecních kronik místních obcí.

V celé práci jsem se snažila také nastínit vztah Františka Míči s kamarádem Františkem Zbrojem, se kterým se seznámili právě při působení obou Františků ve 21. pluku československých legií ve Francii. Vzpomínky Františka Zbroje vydala jednota Československé obce legionářské v Mladé Boleslavi v minulém roce.

Život Františka Míči jsem v této práci zasadila do kontextu historických událostí a to nejen světových válek, ale také nástupu komunistického režimu. Období kolektivizace pro malé hospodáře bylo velice složité, stejně jako měnová reforma v roce 1953. Mimo politických událostí a dějin válečných jsem se okrajově věnovala i rodinnému životu Františka Míči.

Tato bakalářská práce by se měla stát součástí připravované publikace Československé obce legionářské, místní jednoty v Mladé Boleslavi, o legionářích Mladoboleslavsku.

Seznam použitých pramenů

Deník Františka Míči, příslušníka 21. střeleckého pluku, psaný v letech 1917–1967, opis v držení Ivany Křováčkové (originál se nedochoval).

Úmrtní list Františka Míči, vydaný 23. srpna 1967 Obecním úřadem v Bezně, originál v držení Ivany Křováčkové.

Smuteční oznámení Františka Míči, vydané 23. srpna 1967 v Mladé Boleslavi, originál v držení Ivany Křováčkové.

Úmrtní list Heleny Míčové, vydaný 5. října 2004 Obecním úřadem v Bezně, originál v držení Ivany Křováčkové.

Čestná listina člena organizace Černý lev, vydaná v Praze roku 1945, originál v držení Ivany Křováčkové.

Legitimace člena Československé obce legionářské, místní jednota Bezno, originál v držení Ivany Křováčkové.

Legitimace člena Československé obce legionářské, místní jednota Chotětov, originál v držení Ivany Křováčkové.

Oddací list Elišky Míčové a Karla Kumbery, vydaný Národním výborem v obci Bezno 10. prosince 1960, okres Mladá Boleslav, originál v držení Ivany Křováčkové.

Státní okresní archiv v Mladé Boleslavi, fond Okresní úřad Mladá Boleslav, Sčítání obyvatel z roku 1911, obec Malé Všelisy, číslo popisné 52.

SOkA MB, f. Základní devítileté školy Velké Všelisy 1863–1977, inventární číslo 305, číslo jednací 128, karton 115.

SOkA MB, f. OÚMB, Sčítání obyvatel z roku 1921, obec Malé Všelisy, číslo popisné 52.

Vojenský ústřední archiv, Kancelář legií, Demobilizační záznam Františka Míči, vydaný 17. prosince 1921 v Čáslavi, osobní číslo legionáře 4362.

VÚA, Osvědčení účastníka národního odboje za osvobození dle zákona 255/1946 Sb.

Národní archiv České republiky, fond Okresního úřadu Mladá Boleslav, Sčítání obyvatel 1950, obec Malé Všelisy, číslo popisné 9.

Kronika obce Katusice, svazek I, k nahlédnutí u kronikářky Jany Čubanové.

Kronika obce Kluky, svazek II, k nahlédnutí u kronikáře Lukáše Hrubého.

Kronika obce Malé Všelisy, svazek III, k nahlédnutí u kronikářky Boženy Štelové.

Seznam použité literatury

- EMMERT, František, *Českoslovenští legionáři za první světové války*, Praha 2014.
- FILIP, Jiří, *Stručné dějiny Československé obce legionářské*, Praha 2015.
- HONZÍKOVÁ, Miluše, *Politické procesy 50. let, Krajský soud v Liberci 1953–1954*, Liberec 2006. [Diplomová práce]
- HRABA, Zdeněk, *Kolektivizace a transformace československého a českého zemědělství v letech 1945–2004*, Praha 2013.
- CHARFREITAG, Jiří – ŠPITÁLNÍK, Zdeněk, *Československé legie 1914 – 1920: stejnokroje a výstroj*, Praha 2014.
- JANČÍK, Drahomír, *Peněžní reforma roku 1953 jako nástroj sociální změny*, in: Osm let po válce, rok 1953 v Československu, edd. Jiří Petráš, Libor Svoboda, České Budějovice 2014.
- JUŘENA, Jan a kolektiv, *Legionáři v boji za vznik Československa: legionáři okresu Trutnov*, Dvůr Králové nad Labem 2011.
- JUNG, Peter, *Rakousko-uherská armáda za první světové války*, Brno 2007.
- KLUČINA, Petr, *Vojenské dějiny Československa II. díl*, Praha 1986.
- MICHL, Jan, *Legionáři a Československo*, Praha 2009.
- PICHLÍK, Karel – KLÍPA, Bohumír – ZABLOUDILOVÁ, Jitka, *Českoslovenští legionáři 1914 – 1920*, Praha 1996.
- PILVOUSEK, Tomáš a kolektiv, *V pekle zákopové války: vzpomínky francouzského legionáře Františka Zbroje na léta válečná*, Mladá Boleslav 2016.
- RÁKOSNÍK, Jakub, *Měnová reforma a důchodové zabezpečení*, in: Osm let po válce, rok 1953 v Československu, edd. Jiří Petráš, Libor Svoboda, České Budějovice 2014.
- ŠTRAIT, Jaroslav, *Svobodní občané ve Velké válce*, Praha 2014.

